

Historiska relationer mellan Sverige och Ukraina

Under våren 2023 kan du se utställda föremål som visar på historiska kopplingar mellan Sverige och Ukraina. Visas till och med 3 september 2023.

Karta över Europa som visar Sverige och Ukraina.

Historiska kopplingar

Det finns många spår av vikingatida kontakter mellan Skandinavien och Ukraina. Handel, plundring och krigståg var viktiga drivkrafter bakom resorna österut, och många skandinaver bosatte sig där. På gravfältet i Sjestovytsja finns föremål med direkta motsvarigheter i vikingastaden Birka. DNA-analyser visar att det fanns skandinaver bland de begravda.

Efter vikingatidens slut fortsatte de nära relationerna. År 1019 gifte sig Ingegerd, dotter till Olof Skötkonung, med rurikidernas furste Jaroslav. Rurikiderna härstammade enligt legenden från Rurik som reste över Östersjön till Kiev/Kyiv. Deras symbol, en dykande rovfågel, återfinns i dag i Ukrainas riksvapen.

I Historiska museets och Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettets samlingar finns föremål som visar på historiska kontakter med dagens Ukraina. Ett urval av de här föremålen, vikingatida silvermynt, spelpjäser i glas och en mössprydnad i silver visas på Historiska museet 24 februari – 3 september 2023.

Föremålen är en del av forskningsprojektet ”Sverige och Ukraina i museal samlingshistoria och utställningsnarrativ”.

Exempel på föremål som visas på Historiska museet. 1: Spelpjäser av glas från kammargrav Bj 644 i Birka, Sverige. 900-tal. Från Sjestovytsja finns en snarlik uppsättning, också funnen i en kammargrav. Fotografierna visar spelpjäsen som kallas kungen från Sjestovytsja respektive Birka. Foto: Rógvi N. Johannesen, Ola Myrin. 2: Mössdekoration av silver från grav Bj 644 i Birka, Sverige. 900-tal. Föremålet har suttit i toppen av en sidenmössa och är en av tre kända i sitt slag: två från Birka och en från Sjestovytsja. Fotografierna visar en rekonstruktion av mössan från grav Bj 581 i Birka. Foto: Tallee Savage. 3: Mynt av silver, del av skattfynd från Sigsarve, Gotland, Sverige. Präglat i Kyivriket för furste Vladimir (980–1015). Bredvid Vladimirs vänstra axel syns en stiliserad rovfågel, rurikidernas emblem. Foto: Gabriel Hildebrand.

Ny forskning

I svenska museer finns arkeologiska och historiska föremål och dokument med ursprung i Ukraina. Detsamma gäller för nordiska föremål i ukrainska museer. Materialet utgör bevis på kontakterna mellan länderna under bland annat vikingatid, tidig medeltid och reformationstid.

Mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina startar Statens historiska museer ett forskningsprojekt för att jämföra föremålssamlingarna vid Sveriges och Ukrainas historiska museer. Projektet ”Sverige och Ukraina i museal samlingshistoria och utställningsnarrativ” som pågår under 2023–2025, ska även undersöka hur samlingarna använts historiskt och hur de kan påverka nationella identiteter och uppfattningar. Det leds av docent **Fedir Androshchuk** och finansieras av Torsten Söderbergs Stiftelse.

Forskningsprojektets syfte är att lyfta fram detta material samt undersöka hur samlingarna använts historiskt och hur de kan påverka nationella identiteter och uppfattningar. Att belysa dessa sammanhang är särskilt viktigt i en tid då det ukrainska kulturarvet är hotat, både av den ryska statliga ideologin och den militära invasionen.

Liveinspelning med Vetenskapsradion Historia 24 februari 2023. Foto: Jens Mohr, Historiska museet/SHM.

Länkar

Den 24 februari 2023 spelade Vetenskapsradion Historia (Sveriges Radio P1) in ett samtal live på Historiska museet. Samtalet leds av programledare Tobias Svanelid. Deltog gjorde Elin Fornander, forskningschef Statens historiska museer, arkeologen Charlotte Hedenstierna-Jonson och historikern Jan Mispelaere.

[Lyssna på inspelningen](#)

Hör ett inslag om forskningsprojektet i Vetenskapsradion på Sveriges Radio P1:

[Lyssna på inslaget](#)

Läs mer om kontakter mellan Sverige och Kiev i ett nummer av Historiska museets tidigare tidning Historiska nyheter: Olga och Ingegerd.

[Tidningen.pdf](#)

Historiska

Besök oss

Narvavägen 13–17
114 84 Stockholm

Kontakta oss

Växel 08 519 556 00
Entré 08 519 556 20

info@historiska.se

Öppettider

Tisdag–söndag 11–17, onsdagar extraöppet till 20

Upphov: Hällbrink, Camilla, Historiska museet/SHM (CC BY 4.0)

Du får bearbeta och dela verket för alla ändamål, även kommersiella, så länge du anger upphovsperson och licensgivare.

LADDA NER BILDEN

Information om bilden

Föremål

Mössa

Skadad mössprydnad av silverplåt med filigran.

Museum	Historiska museet
Föremålsbenämning	Mössa Huvudbonad Mössprydnad
Kategori	Dräkt och personlig utrustning Arkeologisk samling
Material	Silver
Storlek	Vikt 20 g Längd 61.5 mm Bredd 41.5 mm
Teknik	Filigran
Antal	1

Datering	800 – 1100
-----------------	------------

Tidsperiod	Vikingatid
-------------------	------------

Föremålsnummer	106506_HST
-----------------------	------------

Andra nummer	Undernummer: Bj 644 FID: 106506
---------------------	------------------------------------

Historisk plats	<u>Birka, Adelsö socken</u>
------------------------	-----------------------------

Förvärvsnummer	<u>34000</u>
-----------------------	--------------

Omnämns i katalog	<u>http://catview.historiska.se/catview/CatViewServlet/index.jsp?action=search&redirect=true&inventoryNumber=34000</u>
--------------------------	--

Förvärvsmetod	KML
----------------------	-----

Fyndplats	<u>Plats: Björkö, Norr om Borg, Fornlämning: L2017:1478,</u> <u>Socken: Adelsö socken, Kommun: Ekerö kommun, Landskap:</u> <u>Uppland, Land: Sverige</u>
------------------	--

Arkeologisk kontext	<u>Kammargrav, Grav, Obekant yttre gravskick: 644</u>
----------------------------	---

Kontextnamn	Bj 644
--------------------	--------

Undersökare	<u>Stolpe, Hjalmar</u> <u>Stolpe, Hjalmar</u>
--------------------	--

Undersökningsår	1878
------------------------	------

Delar	<u>471478_HST</u>
--------------	-------------------

Media

impguide\2014\01\20140108_1\566464.pdf

[Ladda ner PDF](#) [Läs mer om mediafilen](#)

Du får bearbeta och dela verket för alla ändamål, även kommersiella, så länge du anger upphovsperson och licensgivare. Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell Publik Licens CC BY 4.0

STATENS HISTORISKA MUSEER

Arkeologerna

Ekonomiska museet

Hallvylska museet

Historiska

Livrustkammaren

Skoklosters slott

TUMBA BRUKSMUSEUM

SVERIGES
MUSEUM OM
FÖRTELSEN

Om våra samlingar

Statens historiska museer (SHM) har till uppgift att främja kunskapen om och intresset för Sveriges historia och att bevara och utveckla det kulturarv som myndigheten förvaltar. Vår verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället. Här får du tillgång till de samlingar vi förvaltar genom att söka i vår databas på nätet.

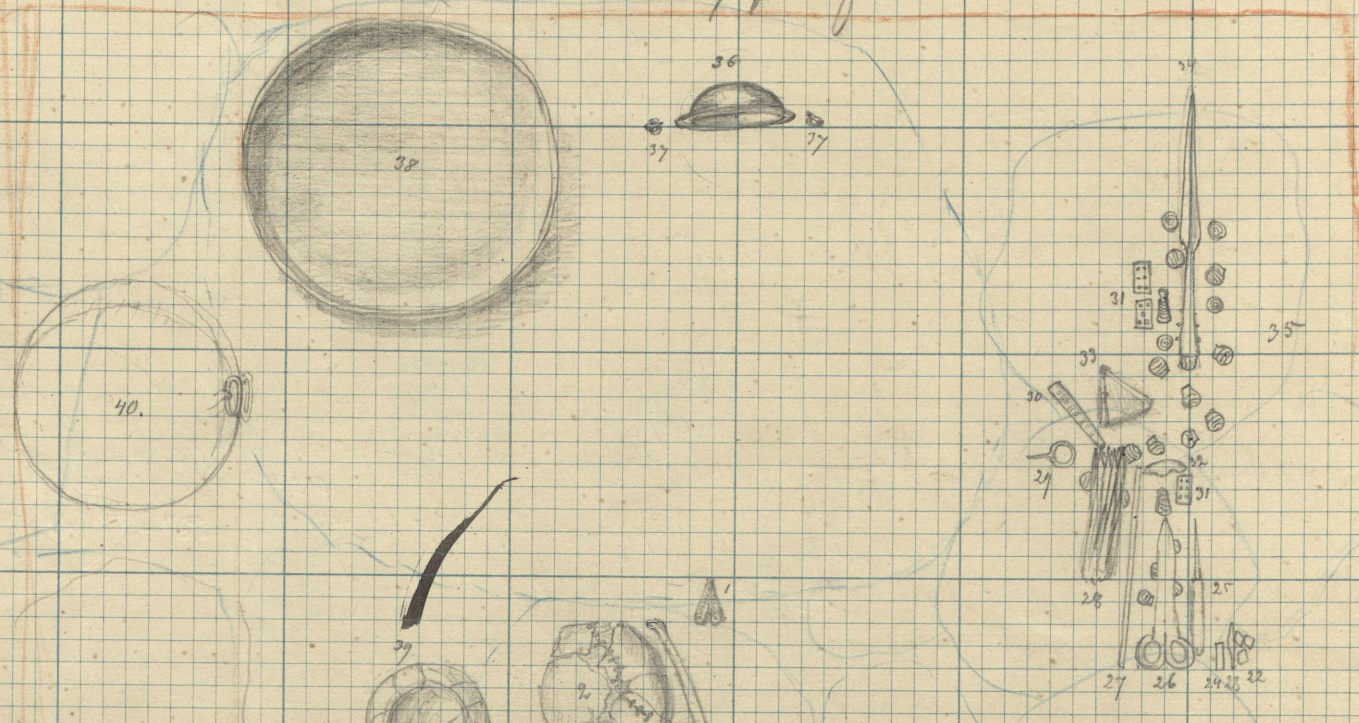
[Om kakor](#) [Om behandling av personuppgifter](#)

Teknisk support: digitalcollections@shm.se

644
Gland.

$\frac{1}{2} + 55^{\circ} N.$

Fig 6 part

12 magis 3,5' high

Fig 5,6'

Fig 5,5'

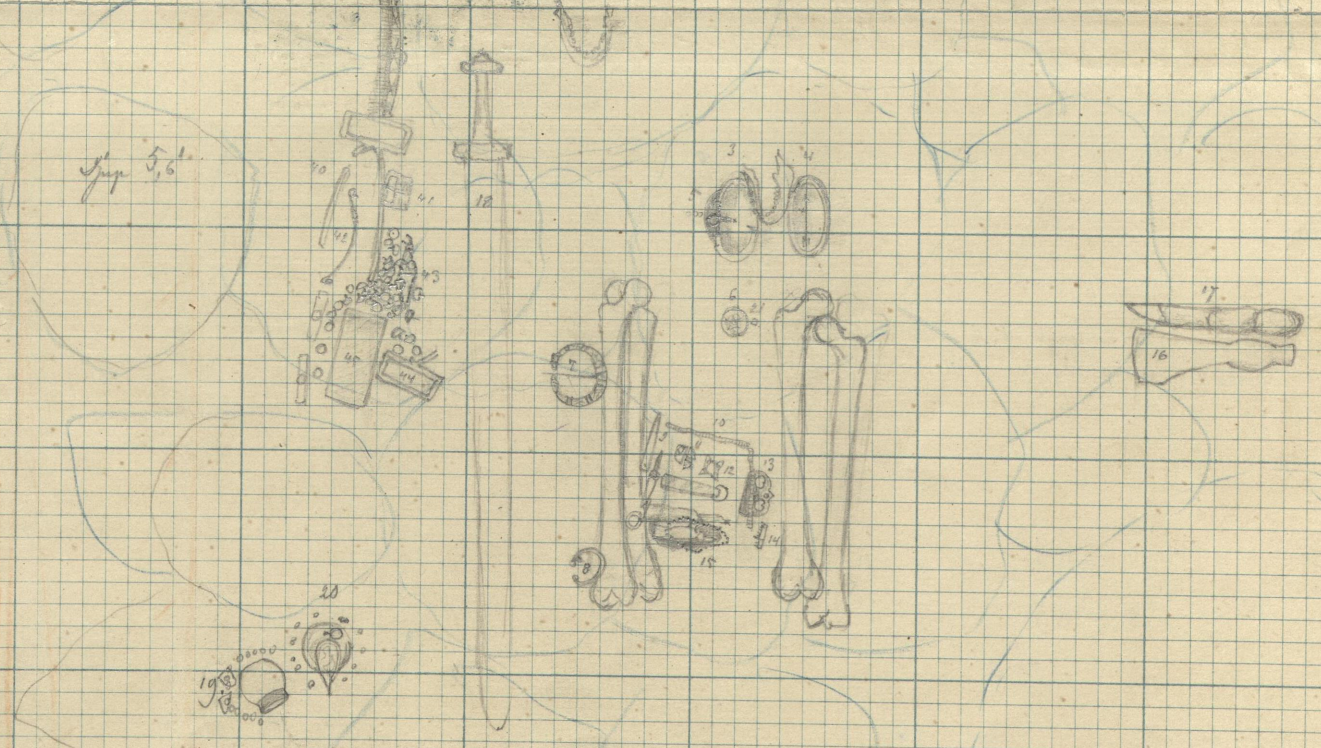

Fig 6 part

$\frac{1}{2} + 55^{\circ} P.$